

ΟΔΗΓΙΑ 98/49/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 29ης Ιουνίου 1998

σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης των μισθωτών και των μη μισθωτών που μετακινούνται εντός της Κοινότητας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 51 και 235,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι μια από τις θεμελιώδεις ελευθερίες της Κοινότητας είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων· ότι η συνθήκη προβλέπει ότι το Συμβούλιο λαμβάνει ομοφώνως, στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων·
- (2) ότι η κοινωνική προστασία των εργαζομένων εξασφαλίζεται από συστήματα κοινωνικής ασφάλισης εκ του νόμου συμπληρούμενα δε από συστήματα συμπληρωματικής κοινωνικής ασφάλισης·
- (3) ότι η νομοθεσία που έχει ήδη θεσπιστεί από το Συμβούλιο με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων στην Κοινότητα καθώς και των μελών των οικογενειών τους, και συγκεκριμένα οι κανονισμοί (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας⁽⁴⁾ και (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας⁽⁵⁾, αφορούν μόνο τα εκ του νόμου συστήματα συνταξιοδότησης και ότι το σύστημα συντονισμού που προβλέπεται σε αυτούς τους κανονισμούς δεν επεκτείνεται στα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, εκτός εάν πρόκειται για συστήματα που

καλύπτονται από τον όρο «νομοθεσία» όπως ορίζεται από το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 στοιχείο ι) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, ή σχετικά με τα οποία ένα κράτος μέλος προβαίνει σε δήλωση βάσει του άρθρου αυτού·

- (4) ότι το Συμβούλιο έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την επιλογή των καταλληλότερων μέτρων για την επίτευξη του στόχου του άρθρου 51 της συνθήκης· και ότι το σύστημα συντονισμού που προβλέπεται στους κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και (ΕΟΚ) αριθ. 574/72, και ειδικότερα οι κανόνες συνυπολογισμού δεν ενδείκνυνται για συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, εκτός εάν πρόκειται για συστήματα που καλύπτονται από τον όρο «νομοθεσία» όπως ορίζεται από το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 στοιχείο ι) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 ή σχετικά με τα οποία ένα κράτος μέλος προβαίνει σε δήλωση βάσει του άρθρου αυτού, και συνεπώς θα πρέπει να υπόκεινται σε ειδικά μέτρα, εκ των οποίων το πρώτο είναι η παρούσα οδηγία, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιομορφία, η ιδιαιτερότης καθώς και η ποικιλία των συστημάτων αυτών εντός και μεταξύ των κρατών μελών·
- (5) ότι καμμία σύνταξη η παροχή δεν θα πρέπει να υπόκειται και στις διατάξεις της παρούσης οδηγίας και στις διατάξεις των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και (ΕΟΚ) αριθ. 574/72, και συνεπώς οιοδήποτε σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών αυτών, επειδή ένα κράτος μέλος έχει προβεί σε σχετική δήλωση βάσει του άρθρου 1 στοιχείο ι) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, δεν μπορεί να υπαχθεί στις διατάξεις της παρούσης οδηγίας·
- (6) ότι το Συμβούλιο, στη σύσταση 92/442/ΕΟΚ, της 27ης Ιουλίου 1992, για τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας⁽⁶⁾, συνιστά, «να ευνοηθεί, εφόσον είναι αναγκαίο, η διαμόρφωση των προϋποθέσεων απόκτησης συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά τις συμπληρωματικές συντάξεις, προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την κινητικότητα των εργαζομένων»·

⁽¹⁾ ΕΕ C 5 της 9. 1. 1998, σ. 4.

⁽²⁾ ΕΕ C 152 της 18. 5. 1998.

⁽³⁾ ΕΕ C 157 της 25. 5. 1998, σ. 26.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 149 της 5. 7. 1971, σ. 2· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1223/98 (ΕΕ L 168 της 13. 6. 1998, σ. 1).

⁽⁵⁾ ΕΕ L 74 της 27. 3. 1972, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1223/98 (ΕΕ L 168 της 13. 6. 1998, σ. 1).

⁽⁶⁾ ΕΕ L 245 της 26. 8. 1992, σ. 49.

- (7) ότι στην εκπλήρωση του στόχου αυτού συμβάλλει η εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης, όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης των εργαζομένων που διακινούνται ή των οποίων ο τόπος εργασίας μετατίθεται από ένα κράτος μέλος σε άλλο, με τους εργαζόμενους που παραμένουν στον ίδιο τόπο ή των οποίων ο τόπος εργασίας αλλάζει, αλλά παραμένει εντός ενός και του αυτού κράτους μέλους·
- (8) ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, που αποτελεί ένα από τα βασικά δικαιώματα που καθιερώνονται στη συνθήκη, δεν περιορίζεται στους μισθωτούς αλλά επεκτείνεται και στους μη μισθωτούς·
- (9) ότι για τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης των μη μισθωτών η συνθήκη δεν προβλέπει εξουσίες άλλες από αυτές του άρθρου 235·
- (10) ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας, οι εργαζόμενοι και άλλοι δικαιούχοι θα πρέπει να διαθέτουν συγκεκριμένες εγγυήσεις ίσης μεταχείρισης όσον αφορά τη διατήρηση των κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους που απορρέουν από τα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης·
- (11) ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της καταβολής των παροχών που δικαιούνται τα μέλη και τα πρώην μέλη συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, όπως επίσης και άλλοι δικαιούχοι δυνάμει τέτοιων συστημάτων σε όλα τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι πλέον, βάσει του άρθρου 73 Β της συνθήκης απαγορεύεται κάθε περιορισμός της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων και των πληρωμών·
- (12) ότι, προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας, οι εθνικές ρυθμίσεις πρέπει, όπου είναι αναγκαίο, να προσαρμοστούν προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα συνέχισης της καταβολής εισφορών σε ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης ενός κράτους μέλους, από τον ίδιο τον εργαζόμενο ή για λογαριασμό του, όταν αυτός αποσπάται σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει του τίτλου ΙΙ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71·
- (13) ότι, για το λόγο αυτό, η συνθήκη απαιτεί όχι μόνο την εξάλειψη κάθε είδους διάκρισης λόγω υπηκοότητας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, αλλά και την άρση κάθε εθνικού μέτρου που ενδεχομένως εμποδίζει ή καθιστά λιγότερο ελκυστική γι' αυτούς τους εργαζόμενους την άσκηση των βασικών δικαιωμάτων που εγγυάται η συνθήκη, όπως έχουν ερμηνευτεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σε αλληλέγγυες αποφάσεις·
- (14) ότι οι εργαζόμενοι που ασκούν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας πρέπει να ενημερώνονται ανάλογα από τους εργοδότες, τους διοικούντες ή άλλους αρμόδιους για τη διαχείριση των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, ιδίως όσον

αφορά τις επιλογές και τις εναλλακτικές λύσεις που τους προσφέρονται·

- (15) ότι η παρούσα οδηγία ισχύει με την επιφύλαξη του δικαίου του κράτους μέλους όσον αφορά τη συλλογική δράση για την υπεράσπιση των επαγγελματικών συμφερόντων·
- (16) ότι, για λόγους ποικιλομορφίας όσον αφορά τα συστήματα συμπληρωματικής κοινωνικής ασφάλισης, η Κοινότητα πρέπει να θεσπίσει μόνον ένα γενικό πλαίσιο στόχων και συνεπώς, το κατάλληλο νομοθετικό μέσον είναι η έκδοση μιας οδηγίας·
- (17) ότι, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 Β της συνθήκης, οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά σε επίπεδο κρατών μελών και συνεπώς θα είναι καλύτερη η επιδίωξή τους σε κοινοτικό επίπεδο· ότι η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτών των στόχων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1

Στόχος της οδηγίας είναι η προστασία των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων σε συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, οι οποίοι διακινούνται από ένα κράτος μέλος σε άλλο, συμβάλλοντας έτσι στην εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία μισθωτών και μη μισθωτών εντός της Κοινότητας. Η προστασία αυτή αφορά τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα στο πλαίσιο συστημάτων τόσο προαιρετικής όσο και υποχρεωτικής συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, με εξαίρεση τα συστήματα που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71.

Άρθρο 2

Η οδηγία ισχύει για ασφαλισμένους σε συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης και για άλλους δικαιούχους των συστημάτων αυτών, οι οποίοι έχουν θεμελιώσει ή πρόκειται να θεμελιώσουν σχετικά δικαιώματα σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 3

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται:

- α) ως «συμπληρωματική σύνταξη», η σύνταξη και, όπου αυτό προβλέπεται από τους κανόνες των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική,

τα επιδόματα αναπηρίας και επιζώντων που συμπληρώνουν ή αντικαθιστούν τις παροχές που προβλέπονται για τις ίδιες περιπτώσεις στα πλαίσια των κατά νόμον συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης·

- β) ως «σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης», κάθε επαγγελματικό σύστημα συνταξιοδότησης, το οποίο είναι σύμφωνο προς την εθνική νομοθεσία και/ή πρακτική, όπως ομαδική σύμβαση ασφάλισης, ή στατικά διανεμητικό σύστημα, το οποίο έχει συμφωνηθεί με έναν ή περισσότερους κλάδους ή τομείς, κεφαλαιοποιητικό σύστημα, ή υπόσχεση συνταξιοδότησης που υποστηρίζεται από λογιστικά αποθέματα ή οποιαδήποτε συλλογική ή άλλη παραπλήσια συμφωνία, που προορίζεται για τη χορήγηση συμπληρωματικής σύνταξης σε μισθωτούς και μη μισθωτούς·
- γ) ως «συνταξιοδοτικά δικαιώματα», κάθε παροχή που δικαιούται ο ασφαλισμένος και άλλοι δικαιούχοι βάσει των κανόνων ενός συστήματος συμπληρωματικής συνταξιοδότησης και, όπου δει, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπου τυγχάνει εφαρμογής·
- δ) ως «θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα», όλα τα δικαιώματα σε επιδόματα που έχουν αποκτηθεί με την πλήρωση των όρων που θέτουν οι κανόνες που ρυθμίζουν ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπου τυγχάνει εφαρμογής·
- ε) ως «αποσπασμένοι εργαζόμενοι», το άτομο που έχει αποσπαστεί για εργασία σε άλλο κράτος μέλος και το οποίο, βάσει των διατάξεων του τίτλου II του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, συνεχίζει να υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους καταγωγής, η δε «απόσπαση» ερμηνεύεται αναλόγως·
- στ) ως «εισφορά» κάθε καταβολή χρηματικού ποσού που έγινε ή θεωρείται ότι έχει γίνει σε σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 4

Ίση μεταχείριση όσον αφορά τη διατήρηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση των θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των ασφαλισμένων σε σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, οι οποίοι δεν καταβάλλουν πλέον εισφορές στο σύστημα αυτό ως απόρροια της διακίνησής τους από ένα κράτος μέλος σε άλλο, στον ίδιο βαθμό στον οποίο τα δικαιώματα αυτά εξασφαλίζονται και στην περίπτωση ασφαλισμένων που δεν καταβάλλουν πλέον εισφορές σε ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης αλλά συνεχίζουν να παραμένουν στο ίδιο κράτος μέλος. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης και στους άλλους δικαιούχους του εν λόγω συστήματος συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

Άρθρο 5

Διασυνοριακές καταβολές

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, όσον αφορά τους ασφαλισμένους σε συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης καθώς και άλλους δικαιούχους των συστημάτων αυτών, ότι τα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης θα καταβάλλουν σε άλλο κράτος μέλος όλα τα επιδόματα που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτών των συστημάτων, μετά την αφαίρεση τυχόν φόρων και τραπεζικών επιβαρύνσεων.

Άρθρο 6

Εισφορές σε συνταξιοδοτικά συστήματα από ή για λογαριασμό αποσπασμένων εργαζόμενων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι δυνατόν να συνεχισθεί η καταβολή των εισφορών, από τον ίδιο τον αποσπασμένο ή για λογαριασμό του σε ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης ενός κράτους μέλους στο οποίο είναι ασφαλισμένος ο εργαζόμενος, κατά τη διάρκεια της απόσπασής του/της σε άλλο κράτος μέλος.
2. Σε περίπτωση που, δυνάμει της παραγράφου 1, συνεχίζεται η καταβολή των εισφορών σε ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης σε ένα κράτος μέλος, ο αποσπασθείς εργαζόμενος και, όπου δει, ο εργοδότης του απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση καταβολής εισφορών σε σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης άλλου κράτους μέλους.

Άρθρο 7

Ενημέρωση των ασφαλισμένων

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε οι εργοδότες, οι διευθύνοντες ή άλλοι αρμόδιοι για τη διαχείριση των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης να παρέχουν κατάλληλη ενημέρωση στα μέλη του συστήματος που μετακινούνται σε άλλο κράτος μέλος σχετικά με τις συντάξεις τους και τις επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους, στα πλαίσια του εν λόγω συστήματος. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στην ενημέρωση που δίνεται σε ασφαλισμένους ως προς τους οποίους δεν διενεργούνται πλέον εισφορές αλλά οι οποίοι παραμένουν στο ίδιο κράτος μέλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 8

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να εφαρμόσουν τις διατάξεις του άρθρου 6 μόνο για αποσπάσεις που αρχίζουν μετά από την 25η Ιουλίου 2001.

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη ενσωματώνουν στις εθνικές τους νομοθεσίες τα μέτρα που απαιτούνται για την παροχή της δυνατότητας, σε άτομα που θεωρούν ότι αδικούνται από τη μη εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, να διεκδικήσουν τις απαιτήσεις τους δικαστικώς, αφού πρώτα έχουν προσφύγει ενδεχομένως σε άλλες αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο εντός 36 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία αυτή τίθεται σε ισχύ ή εξασφαλίζουν, το αργότερο έως την ημερομηνία αυτή, ότι οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι έχουν συνάψει συμφωνίες που περιέχουν τις απαιτούμενες διατάξεις. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμα να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις αρμόδιες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας εθνικές αρχές.

2. Το αργότερο την 25η Ιανουαρίου 2002 τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

3. Βάσει των πληροφοριών που θα θέσουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έξι έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας.

Η έκθεση θα αναφέρεται στην εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και, όπου χρειάζεται, θα προτείνει ενδεχομένως αναγκαίες τροποποιήσεις.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 12

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 29 Ιουνίου 1998.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

R. COOK